

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 4783/1938 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Dupăcum Hristos a înviat din morți prin mărirea Tatălui, așa și noi întru învierea vieții să umblăm”. (Romani VI, 4).

Mulțumim lui Dumnezeu pentru fieștecă zi nouă adăogată în dar la viața noastră — îi mulțumim însă îndeosebi, iubiții mei fii sufletești, pentru că ni-a învrednicit să ajungem iarăși sfânta și luminată zi a Învierii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Din câte zile se scurg într'un an, cu întâmplările lor bune și rele, cu sarcinile lor mai grele ori mai ușoare, cu amintirile și învățămintele mai înveselitoare ori mai triste legate de ele: „aceasta este ziua care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa”. Să ne bucurăm și să ne veselim creștinește pentru biruința ce ni-o vestește și pentru darurile mântuirii pe cari ni le aduce această mărită zi a Învierii.

Hristos a înviat! Aceasta e solia biruinții celei mai mari ce a fost vestită vre-odată în lume. Nu e o biruință câștigată cu puști și cu tunuri ca în războaie, măcar că și aceasta poate fi uneori prilej de îndreptățită bucurie, precum generalul pe care l-a trimis țara să o apere de dușmanii cari s'au ridicat să-i cutopească pământul, întorcându-se biruitor de pe câmpul de luptă, e primit cu flori și cu cântece de bucurie. Dar biruința din Dumineca Învierii, pe care a câștigat-o Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos ridicându-se a treia zi din groapă, a fost de altă natură și a covârșit prin strălucirea și mărirea ei orice altă biruință de pe lume. Prin învierea Sa Domnul s'a arătat biruitor asupra morții și a mormântului și astfel și-a dovedit dumnezeirea Sa și dreptul Său de a fi Domnul și Stăpânul sufletelor noastre, după cum a strigat Toma, convingându-se de fapta înviere a lui Isus: „Domnul meu și Dumnezeuul meu!” Aceasta înseamnă că tu, omule, nu ești lăsat de capul tău în lume, ci ai un Stăpân de care trebuie să ascuți și a cărui voință ești dator să o împlinești mai presus de toate.

Și dacă „Cel ce scuipă și bătăi și loviri și cruce și moarte a răbdă pentru mântuirea lumii” n'a fost numai om, ci a fost Fiul lui Dumnezeu și deci „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat”, atunci nu om, ci Dumnezeu însuși, prin sângele vărsat de Unul născut Fiul Său pe cruce, ne-a răscumpărat din păcat și a șters vina și osânda păcatului, precum a scris apostolul

Petru: „Că nu cu argint sau cu aur care se strică v'ați izbăvit de petrecerea voastră cea deșartă, care era dela părinți dată, ci cu scumpul sânger a lui Hristos, ca al unui miel nevinovat și nespurcat, care era cunoscut mai înainte de întemeierea lumii, dar s'a arătat în anii cei mai de apoi pentru voi cei ce printr'ânsul ați crezut în Dumnezeu, carele l'au înviat pe el din morți și i-a dat lui mărirea, ca credința voastră și nădejdea să fie întru Dumnezeu” [I Petru 1, 18—21]. Aceasta înseamnă că prin jertfa de pe Golgota noi suntem împăcați cu Dumnezeu, iar chezașia acestei împăcări este învierea lui Hristos din morți. Prin urmare tu știi, creștine, cât de nemărginită a fost iubirea lui Dumnezeu față de tine, încât n'a cruțat nici pe Unul născut Fiul său, ci l-a dat ca preț de răscumpărare pentru tine și pentru viața lumii. Deci tu trebuie să crezi în El, trebuie să-L primești și să-L iubești ca pe Mântuitorul tău, dacă vrei să nu pieri, ci să moștenești viața de veci. Ba mai mult decât atât: tu ești obligat să intri în rândurile celor ce lucrează la clădirea împărăției Lui în lume, a împărăției harului și a adevărului, a împărăției luminii și a sfințeniei, și în această lucrare, la care te-ai învrednicit să-ți iai și tu partea ta, să-ți vezi rostul cel mai mare al vieții tale pe lume.

Învierea lui Hristos a înlăturat vâlul ce acopere viitorul nostru și ne-a îngăduit să aruncăm o privire dincolo de învălișul acestei lumi pământești și trecătoare, în împărăția cea fără de hotare și fără de sfârșit în legătură cu Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos. Aceasta înseamnă că țința vieții tale nu se oprește numai la această lume, ci ești chemat la o viață netrecătoare și prin urmare gândul tău și străduința ta să nu fie legate numai de pământ, ci să fie mereu îndreptate către țința cea din urmă a călătoriei tale, care este la Dumnezeu. Și ori câte piedeci ai întâlni în drumul către țința cea mai înaltă a vieții tale, tu să nu te descurajezi ci să crezi că până în cele din urmă binele și adevărul, virtutea și dreptatea totuși vor rămâne biruitoare. E mult rău astăzi în lume. Dar spuneți-mi când a avut lumea o mai tristă înfățișare decât atunci când Domnul era pironit pe lemnul

crucii? Domnul a luptat cu lacrimi și cu sudori de sânge, cu rane și cu cunună de spini împotriva răului și a păcatului. Și iată a sosit dimineața învierii și deodată cu ea biruința cauzei lui Dumnezeu în lume. Deci nu înving până în cele din urmă cei ce stau de partea răului, ci cei ce sunt de partea lui Dumnezeu și urmăresc cu credință scopurile cele înalte ale vieții. Acum știm, că cei ce samănă sămânța cea bună, cei ce se trudesă și luptă, cei ce sufăr și aduc jertfe, aceia se vor învrednici de cununa biruinții. Și mai știm că lumea aceasta, așa cum o vrea Dumnezeu, nu are să fie o lume a morții și a întunecului, ci o lume a vieții și a luminei.

Așa se desprind din strălucita înviere a Domnului nostru Isus Hristos luminile credinței și tăriile sufletului care cu nădejde și încredere în biruință aleargă către țința cea mai înaltă a vieții sale. De aceea și sfântul apostol Pavel a dat către toți creștinii îndemnul prin cuvintele: „După cum Hristos a înviat din morți prin mărirea Tatălui, așa și noi întru învierea vieții să umblăm”. De aceea și sfânta noastră biserică, în cântările cu cari slăvește în praznicul de astăzi învierea Domnului, freamătă de bucurie și toată e numai glas de chemare la viața cea nouă întru Hristos: „Acum toate de lumină s'au umplut, și cerul și pământul și cele de desupt. Deci să prăznuiască toată făptura Învierea lui Hristos, întru care s'a întărit”. — „Veniți să bem beutură nouă, nu din piatră stearpă făcătoare de minuni, ci din izvorul nestrăciunii, din Hristos, cel ce a izvorât din mormânt”... — „Să ne curățim simțirile”... — „Prăznuim omorârea morții, sfărămarea iadului și începătura a altei vieți veșnice”... — „Ziua Învierii, să ne luminăm popoare!... Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi”... — „Ziua Învierii, și să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să îmbrățișăm. Să zicem: fraților! și celor ce ne urăsc pe noi, să iertăm toate pentru Înviere și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le”.

La viața cea nouă ne cheamă însuși Domnul și Mântuitorul nostru care a adus-o în lume. Din mijlocul praznicului de astăzi al măritei Sale Învieri ne repetă și nouă cuvântul: „Eu sunt învierea și viața”... [Ioan 11, 25]. „Eu sunt pâinea vieții, cea ce vine către mine nu va flămânzi”... [Ioan 6, 35]. La El este izvorul vieții și nimeni nu poate ajunge la adevărata viață decât prin Hristos-Domnul. Trebuie să primești pe însuși Domnul înlăuntrul tău, să-l faci Stăpân peste tine, să nu mai vezi tu, Adam cel vechiu, cu păcate tale, ci să vezi

Hristos cu lumina și cu darul său prin tine. Viața cea nouă întru Hristos e o făsnire de puteri dumnezești în om. De aceea omul singur nu și-o poate da, ci trebuie să o primească ca un dar de sus. Prin acest dar se dăruiește oamenilor Dumnezeu însuși. Și numai iubirea cea veșnică poate să nască fii ai lui Dumnezeu și moștenitori ai vieții celei veșnice. Dar omul trebuie să se dorească după viața cea nouă, să-și deschidă sufletul pentru primirea ei și să-l pună la dispoziția darului celui sfințitor alui Dumnezeu. Ca să înviezi împreună cu Hristos, trebuie să te îngropi mai întâi cu El, adică trebuie să se petreacă o schimbare din temelie în însăși ființa ta, ca să devii „făptură nouă” [II Cor. 5, 17]. Mai presus de toate minunile și prorociile stă această minune: făptura cea nouă altoită întru Hristos: „Ieri m'am îngropat împreună cu tine, Hristoase, astăzi mă scol împreună cu tine, înviind tu”.

De nimic nu avem noi mai mare nevoie astăzi ca de această viață renăscută întru Hristos. Cuvântul meu izvorât din iubire părintească acesta este astăzi: Faceți să învieze Hristos Domnul în sufletele Voastre, în casele și familiile Voastre, în toate lucrurile și strădaniile Voastre. Numai în acest chip se pot înviora puterile națiunii noastre și se poate coborî o viață mai bună în țara noastră. Toate silințele de înviere pe acest drum trebuie să pornească, ascultând după atâtea încercări neisbutite, de Cel ce ne spune: „Fără de mine nu puteți face nimic!”

Au umblat oamenii destul până acum și la noi pe căi greșite, au beut din fântâni otrăvite și s'au închinat la idoli străini. Așa s'au sporit răutățile și dușmăniile și vrajele și răzbunările și ura dintre frați, de nu se mai puteau înțelege într'olaltă. Viața se făcuse rea și nesuferită, fiindcă se abătuse dela Hristos pe cărările pierzaniei. Acum să stăm într'ajutor întreaga biserică, cu toți fiii ei, cu toate puterile și luminile și darurile cele sfinte ale ei, la întoarcerea și îndrumarea spre bine a vieții din țara noastră. Un popor care-și leagă sufletul cu toate baierile credinței de Hristos-Domnul cel înviat din morți, rămâne nebiruit de orice strămătorii și năpăstuiți ar da peste el și-și croiește drum sigur către viitorul său. Împărtășindu-se din acelaș potir al credinței toți fiii săi, se încheagă o comunitate strânsă a sufletelor, o legătură a iubirii și a păcii în care se petrece și se desfășoară prielnic progresul vieții naționale și al celei de stat. Acest climat al sufletului facă Domnul să se coboare asupra neamului și asupra scumpei noastre țări, deodată cu praznicul Învierii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Cu această dorință Vă împărtășesc arhieriasca și părinteasca mea binecuvântare și din toată inima Vă urez ca sărbătorile sfințelului Paști să le petreceți sănătoși, întru bucurie duhovnicească, umblând întru înnoirea vieții și să le ajungeți întru mulți ani fericiți. Cu această urare însoțesc vestea cea bună a biruinții creștinești:

Hristos a înviat!

Data în Reședința Noastră arhieriscopiească, la sărbătorile Învierii Domnului din anul 1938.

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor:

NICOLAE
Arhiepiscop și Mitropolit.

D. Stăniloae despre sf. Grigorie Palama, sau

Lumina vine dela Răsărit

Rotiți-vă privirea peste lumea viețuitoarelor cari cutreeră văzduhul, marea și uscatul: nici una nu rivalizează în strălucire cu omul. «Ținuta trupului său e dreaptă, spre cer ridicată, privirea-i pe culmi proptită» — zice sf. Grigorie de Nissa. Într-o răpire de gând, atât de curentă la luceferii vremurilor patristice, sfântul pomenit continuă: «Asta-i ceva suveran și trădează demnitate regală. Dintr-o dată toate ființele, numai omul se înfățișează astfel; corpul curbat spre pământ al celorlalte indică limpede deosebirea de rang dintre ele — cele sortite să fie stăpânite — și dintre omul liber, pus să le stăpânească».

Făptura omenească parcă-i făcută să culegă lumina din înălțimi și să nizuiească chiar dincolo de ele. Creată din pământ, după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, ea face punte de legătură între lumea de dincoace și cea de dincolo, reducând la minimum distanța abisală care le separă. Nici chiar tragica sincopă a păcatului lui Adam nu i-a putut tăia cu desăvârșire avântul spre cele mai presus de fire. Când omul n'a mai putut să răsbătă până la Dumnezeu, a coborât Dumnezeu la el. Jertfa lui Hristos ne-a dăruit «belșug de har» pentru că noi ceice zăcem în întunericul și n'umbră morții să împărțim în viață prin El — cum scrie sf. Apostol Pavel Romanilor (5, 17) și nouă.

Sf. Ioan Hrisostom — cel mai virtuos interpret al scripturilor pauline — ne lămurește asupra înțelesului acestui har prisositor pe care Hristos l-a adus în lume, cu următoarea pildă: Cineva este aruncat în temniță, pentru o datorie de zece bani, împreună cu femeia, cu copiii și cu servitorii săi. Un prieten milostiv îl scapă, plătindu-i întreaga datorie. Dar nu se mulțumește numai cu atât ci îl dăruiește pe cel năpăstuit cu un milion de taleri de aur, îl conduce în palatul său domnesc, îl așază pe tron și împarte cu el toate onorurile și toată mărirea.

E de prisos să mai adăugăm că cel întemnițat este omul supus păcatului, pe care generosul prieten — Hristos — îl face partaș de mărirea Lui, îl îndumnezeiește. Dacă vrea. Și dacă crede. Pentru că Dumnezeu nu mântuește pe nimeni cu sila. Curajul martirilor, neprihănirea sfinților, nevoitele asceților și experiențele misticeilor ne oferă destule pilde în această privință. Harul dumnezeiesc cel prisositor e accesibil tuturor oamenilor. Nimeni nu-i îndepărtat dela isvorul său de viață dător. Aici nu mai este rob și slobod, nici învățat și neînvățat și nici altceva de acest fel. Sângele Mielului a șters orice deosebire dintre oameni, dându-le tuturor puțința de-a se împărtași din mărirea Sa.

Ortodoxia răsăriteană a ținut multă vreme la această învățătură a îndumnezeirii omului, întărind-o prin decizii sinodale și realizând-o prin sfinții cari bine au plăcut Domnului.

Sf. Grigorie Palama — despre care avem prilejul, de astă dată, să vorbim mai pe 'ndelete — a fost în egală măsură doctrinar, apologet și

trăitor prin excelență al copleșitoarelor bucurii duhovnicești cari cercează pe ceice se împreunează cu Dumnezeu. Viața lui neprihănită și opera-i netrecătoare ne-au fost prezentate recent de Părintele Rector Dr. D. Stăniloae într'un volum impunător, care cinstește atât seria scrierilor teologice pornită la drum aici la Sibiu de Inalt Prea Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului, cât și pe eminentul ei autor. Cartea a colectat atâtea aprecieri răsunătoare în publicistica românească, încât cu greu am mai putea adăuga ceva mai bun la elogiile ce i s'au adus. Deaceia, noi vom face aici altceva: vom desluși pe scurt învățătura palamită despre îndumnezeirea omului și apoi vom încerca să formulăm o opinie cu temeiul asupra tendinței întregii lucrări a Păr. D. Stăniloae.

Era către mijlocul veacului XIV. La Constantinopol, niște călugări simpli se nevoiau din greu întru asprile unei vieți de neconținută veghere mintală și de rugăciune îndurerată. După multă caznă trupească și sufletească, ochii inimii li se deschideau spre vederea luminii dumnezeiești pe care au văzut-o sf. Apostoli pe muntele Taborului și sfinții de mai târziu, în vedeniile de cari s'au învrednicit a se împărtași. În afară de curăția inimii, piedeca înfrânării și frica de Dumnezeu, altă avere nu aveau acești călugări isihasti — cum li se spunea. Neștiutori ca niște prunci și blânzi ca niște miei, ei erau complectamente nepregătiți spre a filosofa asupra experiențelor lor.

Le era deajuns că isbuteau să trăiască în Dumnezeu. Și aveau dreptate. Căci Părintele Luminilor nu pretinde decât atât: să petreci în lumină.

Lucrurile au mers neted o bucată de vreme. Nimeni nu se împiedea de viața virtuoasă pe care o duceau ceice petreceau în isihie. Până odată. Când un monah calabrez cu identitate religioasă foarte dubioasă, pe nume Varlaam, vine la Constantinopol, se furișează ca o vulpe între isihasti prefăcându-se că vrea să fie ucenicul lor și află dela un monah «puțin deosebit de necuvântătoare», expuse grosolan și simplu, câteva lucruri despre nevoitele lor duhovnicești. Perfid și rău, acest Varlaam îmbibat de-o mentalitate profund scolaristică și de esență catolică, începe apoi să-i batjocorească pe isihasti punându-le un nume foarte urât (omfalopsihi = cei cu sufletul în buric) și acuzându-i de erezie. Lumina dumnezeiască pe care pretind isihastii că o văd este o fantezie — spunea Varlaam. Nu există altă lumină decât cea a științei, pe care o posedă învățații. Aceasta produce cunoștința de Dumnezeu. Aceasta mântuește. Rugăciunea mintală a isihastilor este o aberație. Trupul îl disprețuește, ca și când ar vrea să-l excludă dela mântuire. Cu un cuvânt, Varlaam călugărul răcitor, era adeptul unui spiritualism abstract îndeaproape înrudit cu raționalismul vulgar și cu sectele protestante, dublat de un scolastic autentic.

Cine cunoaște pasiunea bizantinilor pentru disputele religioase, își poate închipui la ce fierbere au dat

naștere învinuirile formulate de orgoliosul monah calabrez. Bieții călugări isihasti erau dezorientați cu totul. Cine să-i apere și să închidă gura potrivnicului, pe ei cei atât de puțini dați cu dedesupturile lumestei înțelepciuni?

Dumnezeu purta însă grije de ei, rânduiindu-le un apărător care întrunea în persoana sa neprihănirea omului lui Dumnezeu și pregătirea necesară pentru a face față disputei ce se ivise. Era monahul atonit Grigorie Palama.

După spîta nobil, după vază socială palatin (nu curtezan), după știință învățat precoce iar după vîrte creștin riguros cu pronunțate înclinații spre monahism — iată biletul de vizită al tânărului Palama. Părinții săi, originari din Asia mică, s'au așezat în inima imperiului. Acolo, la Constantinopol, se naște pruncul Grigorie (1296). Tatăl său Constantin, senator și sfetnic intim al basileului, moare ca monah când Grigorie avea abia 7 ani. Pruncul creștea și se 'ntărea în aristoteliceasca filosofie și 'n căile Domnului, ocrotit de favoarea Sfântului și maicuseamă de Părintele Sfânta Fecioară Maria — Panaghia atât de scumpă inimii fiecărui bizantin.

Blânzii cetățeni ai Atosului aveau să-l primească curând în ceata lor cea atât de albă la suflet. Sub povățuirea duhovnicului său Nicodim dela Vatopedi, care-l tusese în monahism, Grigorie Palama pășește pe calea cea aspră a renunțării de tot felul, postind, înfrânându-se și veghind în rugăciune neîntreruptă ca un adevărat priveghetor, nerușinând o clipă cinstitul nime pe care-l purta (Grigorie = veghetor, cel treaz; dela verbul *γρηγορέω* = a veghea, a fi treaz). Sufletul său se dorea după lumină ca cerbul după isvoarele apelor, cerșind neîncetat lumină dela Sfânta Fecioară, rugându-i-se așa: «Luminează-mi întunerecul, luminează-mi întunerecul.» Și Fecioara și-a plecat urechea spre rugăciunea inimii lui îndurerate, trimițându-i în vedenie pe sf. evanghelist Ioan ca să-l asigure că Maica Luminii îl va ajuta și-l va lumina totdeauna. Duhovnicește, sporea mereu, învrednicindu-se de unirea nemijlocită cu Dumnezeu. Lupta parcă cu trupul ca să ajungă înafară de trup. Cinci zile pe săptămână nu vorbea cu nimeni decât cu Dumnezeu, iar Sâmbăta și Dumineca vorbea cu alții despre Dumnezeu. Deplin sănătos trupește, avea vedenii repetate. Uneori, mai ales în decursul sf. Liturghii, mărirea ce se sălășluie în inima sa răsbătea în afară, inunduându-i fața cu o strălucire mai presus de fire. La treizeci de ani e hirotonit preot în Salonicul pe care avea să-l păstorească mai târziu ca Mitropolit. Apoi se 'ntoarse din nou la Atos.

De-acolo îl cheamă monahii prigoniți de Varlaam ca să le ia apărarea. Mai întâi încearcă să-l îmbuneze pe acesta și să-l convingă să se astâmpere. Nu izbutește. Și atunci, faimoasa controversă isihastă, purtată câțva timp oral, se continuă în scris. Ce proporții avea să ia și unde avea să se sfârșească, desigur că nu bănuia nici unul dintre opozanți. Păr. Stăniloae expune istoricul ei cu o rară putere de evocare și cu belșug de documente. Grigorie Palama, cu cultura pe care o avea și cu puterea pe care și-o culegea de undeva de dincolo de lume, apăra cu înverșunare teza isihastă, formulând-o și adâncind-o, împotriva a trei adversari: Varlaam, Achindin și Nichifor Gregoras. Iată esențialul ei!

Ca să te mântuești, nu-i necesar să posezi înțelepciunea lumii acesteia, ci înțelepciunea lui Dumnezeu. Cea dintâi e stearpă și constituie un obstacol pentru sălășluirea în suflet a celeilalte. Cea din urmă începe cu frica de Dumnezeu, rodește rugăciune

nea continuă și îndurerată și hotărâre pe celce o posedă să păzească poruncile dumnezeiești. Dacă cunoașterea pur rațională a lui Dumnezeu ar fi adevărata cunoaștere de Dumnezeu — și nu cunoașterea cea mai presus de simțuri și de minte care se dobândește prin puterea Duhului Sfânt când se face unirea cu Dumnezeu în lumină — atunci ar urma că învățații păgâni sunt mai văzători de Dumnezeu decât profeții. Ceeace ar fi împotriva Scripturii și a cugetării sf. Părinți. Nici chiar cunoștința dogmelor nu folosește la mântuire, dacă nu-i întregită de-o viață creștină co-răspunzătoare. Deci, ca să te mântuești, e necesar să cugești, întru toate la fel cu Părinții, apostolii, profeții, cu toți cei prin cari a grăit Duhul Sfânt, atât despre Dumnezeu cât și despre făpturi. Descoperirile altora, chiar de-ar fi adevărate, nu contribuie la mântuire. Să fim siguri că nimic din ce e necesar și folositor la mântuire nu lipsește din învățătura Duhului Sfânt.

De mântuire are parte atât sufletul, cât și trupul, atât omul launtric, cât și cel dinafară. Antagonismul dintre aceștia doi, isihastii îl suprimau printr'un metod de aspre exerciții trupești și sufletești, reducând întreaga lor ființă la acelaș numitor comun, îndumnezeind-o. Cum? Prin rugăciunea mintală. Aceasta ajută să se întărească în inimă gândul permanent la Hristos, curățind și sfîrșind prin acest gând toate cugetările și toate simțirile și îndreptând toată activitatea omului spre împlinirea poruncilor Mântuitorului. Mentea trebuie păzită, pentru că diavolul caută s'o abată dela Dumnezeu spre grijile și plăcerile pământești. Adunând-o în inimă, făcând-o să stee acolo unde e și trupul, realizezi o participare integrală a ființei tale la bucuria trăirii în Dumnezeu. Nimic nu mai stă deacum între Dumnezeu și inima omului. Toate ale sale sunt gata să i se supună și să-l primească pe Dumnezeu ca pe-un împărat. Precum plăcerea care provine dela cele trupești trecând asupra minții o face și pe aceasta trupească — zice sfântul pomenit — la fel plăcerea ce se revarsă din minte peste trup nu se alterează comunicându-se trupului, ci realcătuește trupul și-l face dohovnicească, așa încât acesta lapadă poftele rele trupești și se supune sufletului, devenind tot omul duh. Un asemenea om înduhovnicit vede încă pe pământ fiind, cu puterea Duhului Sfânt și nu cu simțurile naturale — cum îi batjocorea Varlaam pe isihasti — lumina cea necreată care strălucește direct din Dumnezeu.

Oricine poate vedea cât de generoasă este concepția despre mântuire pe care o propovăduiește sf. Grigorie Palama. Ea îmbrățișează omul întreg, cu trup și suflet, îndumnezeindu-l în toate ale sale și făcându-l apt de a se putea preamări Dumnezeu prin el.

În susținerea acestei învățături, sf. Grigorie Palama invoacă dearândul mărturia Sf. Scripturi și a Sf. Părinți. Ar fi interesant de stabilit apropierea dintre doctrina palamită și cea paulină, căci pe sf. Apostol Pavel îl urmează în chip mai manifest decât pe oricare altul. Lucru pe care-l vom face odată, de ne va ajuta Dumnezeu.

Cu toate deosebirile pe care le-a avut de îndurat — și au fost multe acestea — învățătura palamită a triumfat. Scrierile lui Varlaam au fost arse, pe când cele ale sf. Grigorie Palama au fost ținute în mare cinste de Ortodoxia răsăriteană. Examinându-le în soboare, ierarhii ortodocși au sfârșit prin a-l distinge pe autorul lor cu calificativul de apărător al dreptei credințe, canonizându-l apoi (5 Aprilie 1368).

Pomenirea sf. Grigorie Palama se face în Dumineca a doua din post, după Dumineca Ortodoxiei, ca o pre-

lungire a triumfului Ortodoxiei. Și pe drept! Pentru că în memorabila dispută dintre sf. Grigorie Palama pe deoparte și Varlaam cu soții pe de altă parte s'a înfruntat Răsăritul cu Apusul, Ortodoxia cu catolicismul, mistica răsăriteană — care afirmă o cunoaștere directă și duhovnicească a lui Dumnezeu — cu raționalismul scolastic — care nu crede decât în ce descopere rațiunea deductiv din natură. Triumful sf. Grigorie Palama e triumful dreptei credințe, e încă o dovadă că lumina vine dela Răsărit.

Adevărul acesta ni-l pune la inimă, însoțit de-o dreaptă și blândă muștrare, cartea Păr. D. Stăniloae. Aici zace actualitatea ei. Iată despre ce-i vorba!

Istoriografia papistașe de după 1054 vedește un talent excepțional în a înegri tot ce-i ortodox. Acesta-i păcatul ei original. Nu n'țeleg să se ridice decât pe ruinele altora. Sf. Grigorie Palama nu se putea să lipsească dintre victimele acestor pătimiși iubitori de neadevăr, pentru simplul motiv că făsesse un bărbat de seamă al Ortodoxiei. După izbăvirea lui din trupul vieții acesteia, calvarul sfântului a reînceput. Defăimătorii lui se pot felicita: tovărășia perfidului monah calabrez îi prinde de minune. Noi le-o lăsam întreagă... și nu ne-am mai căznit să evidențiem un nărav din fire care n'are lecuire, dacă ne'ncrederea semănată de papistași față de doctrina palamită n'ar fi atins și pe unii teologi ortodocși. Păr. Stăniloae afirmă că e necesar să se dedice multe puteri de-ale noastre operei de restaurare a adevărului în istoria Ortodoxiei dela 1054 încoace. Deocamdată, poatecă-i nimerit să reținem această judicioasă observație a eminentului teolog dela Sibiu: „Pe cât de mult este crescută doctrina sfântului Grigorie Palama din mediul religios răsăritean, teoretic și practic, pe atât de mult îi precizează ea și îi formulează acestui mediu notele caracteristice, așa încât astăzi nu putem spune nimic serios și concret despre Ortodoxie fără a ținea seama de doctrina acestui profund gânditor răsăritean“.

Asta pentru că să înțelegem că lumina vine dela Răsărit și înțelegând — să ne întărim conștiința ortodoxă.

GRIGORIE T. MARCU

Pentru învierea sufletului

Momentul în care am făptuit primul păcat se repercută adânc în viața noastră spirituală. O mare tristețe te cuprinde în fața celui dintâi păcat consumat. Ai senzația unei fulgurante rostogoliri într-o prăpastie. Resorturile sufletului tău se frâng dureros. Un sentiment de pustietate dezolantă, de vacuitate chinuitoare, pune stăpânire pe întreaga ta ființă lăuntrică. Conștiința îți înfige în inimă ghimpele unei cumplite remușcări. Îți dai seama că sufletul tău și-a pierdut curățenia de cristal, a pactizat cu țărâna. Cu prima concesiune făcută păcatului, porțile sufletului tău se deschid larg și toate ispitele vor putea să intre prin ele de-acum. Sufletul tău e vulnerabil, și-a pierdut tăria pe care o avea mai înainte. Cu prima declanșare a instinctelor imunde, cu primul păcat pe care l-ai săvârșit, ai desfigurat imaginea lui Dumnezeu din tine, ai stins lumina din sufletul său, ai întunecat scântea dumnezeiască care ardea în prestolul sufletului tău, ai spulberat aureola ta de faptură zidită de Dumnezeu. Erai fericit. Erai împăcat. Erai plin de viață și vigoare. În luncile sufletului tău înfloreau liliacul sfințeniei, ca ntr-o frumoasă predanie din primăvara unui pustnic. Erai aproape de Dumnezeu. Și nici-o piedecă nu se pune de-a curmezișul ascensiunii tale către El. De-acum totul e năruit. Grozav și prelung va răsună în sufletul tău nostalgia după ziua fericită în care purta sub coviltirul lui roua și binecuvântările cerului. E pustiu acum sufletul tău. Se va usca ca iasca. Focul păcatului, mai puternic ca focul dintr'un imens furnal de fabrică, arde fără istov și cu dogoare luciferică toată podoaba dumnezeiască a sufletului tău. Din momentul primei fărâdelegi începe dărâmare la interioră. Și atunci se poate auzi mai tare și strigătul tău de durere și de căință. Că Dumnezeu, Creatorul și Stăpânul vieții tale, te-a văzut, oricât de subteran ar fi fost păcatul prin care l-ai vătămat, l-ai lezat în bunătatea și dreptatea Lui. Nimeni nu te-a văzut, nimeni nu știe că ți-ai pierdut virginitatea sufletului tău imaculat. Singur ochiul lui Dumnezeu a putut să pătrundă

până în cele mai sibiline și mai tainice dedesupturi ale ființei tale. E martorul căderii tale în genuna nelegiuirii. Ești vinovat în fața lui Dumnezeu. Ți-o spune asta conștiința ta.

Cu primul păcat pe care l-am făptuit, intrăm în umbra morții spirituale, intrăm în abisul fără fund, care s'a deschis în fața noastră, întunecat și ineluctabil. Din clipa asta, oricât ar fi de vigilentă conștiința noastră și oricât ar fi de uriașe opintirea puterilor noastre omeneste, nu mai putem să ne ridicăm singuri la Dumnezeu, nu mai putem recupera cu propria noastră putere și voință frumusețea dumnezeiască pe care am avut-o înainte de săvârșirea păcatului. Abia acum, în neputința noastră de a ne

recâștiga făgașul spiritual pierdut, putem pricepe în toată sublima ei semnificație, marea jertfă de răscum-părare de pe Golgota, necesitatea inexorabilă a conlucrării voinței noastre cu harul divin, în strădania de reconciliere cu Dumnezeu. Numai cu ajutorul harului dumnezeiesc, ne putem îndrepta și sfinți din nou. Numai cu ajutorul lui putem începe lucrarea noastră de fortificație lăuntrică...

Astăzi e Ziua Invierii Domnului!

Dece n'ar putea fi această zi, și ziua învierii sufletelor noastre din moartea păcatelor?

Să ne impunem câteva clipe de reculegere. Și să cerem ca harul Domnului, Cel înviat din morți, să se coboare, în bogate efluvii, în sanctuarul sufletelor noastre. Să le lumineze cu lumina sfântă a Invierii. Să le sfințească. Să le învieze.

V. Sămărtinean

Minunea Invierii și natura

Adevărul Invierii reale a Domnului Hristos va dăinui peste veacuri nu numai ca minunea care constituie dovada definitivă a dumnezeirii Mântuitorului, ci și ca piatra de temelie a Bisericii creștine, cu care stă sau cade întreaga credință creștină.

Problemă centrală a credinței noastre, Invierea Domnului a fost și va fi mereu tratată din multiple puncte de vedere, fără să se poată ajunge la sleirea adâncimilor, de dimensiuni infinite pentru mintea umană.

An de an, praznicul Invierii ne prilejuește privirea acestei minuni din noi puncte de vedere și totuși n'am ajuns să putem mărturisim: Nu mai avem nimic nou de spus despre Invierire, pentru că oricât de mult am spune, n'am spus deajuns!...

Cadrul măreț și plin de viață, cu care natura, trezită din amorțeala iernii, îmbracă sublimul Praznic al Invierii, — ne îmbie la o comparație între natură și Invierire. Evident, nu e vorba aici de natură numai ca peisaj, ci de natură în general.

E drept, și natura ne oferă o certitudine, din care noi oamenii putem dobândi o anumită măsură de nădejde, bucurie și curaj de viață. Este iarăși primăvară!... Soarele își revarsă, cu mai multă dărnice razele sale de lu-

mină și căldură, și natura se trezește din somnul adânc al iernii. Un duh nou de viață străbate prin inima firii.

Făgăduința, pe care ne-o dă natura, mângăierea ei, cu care ne insuflă bucurie și curaj, legea ei, după care modelează cursul vieții noastre, cuvântul ei ultim este: desvoltare. Este adevărat, că poezii și scriitorii, înmiresmați în sufletul lor de adierea florilor de primăvară și mișcați de puterea cea tainică a creșterii — vorbesc de „renvierea firii“, de „marea renaștere de viață ce clocotește în juru-ne“, de „triumful primăverii asupra morții“. Aceasta e însă numai felul de-a vorbi al lor. În realitate, în cadrul transformărilor, ce se constată odată cu venirea primăverii, nu are loc o înviere, ci o desvoltare! Natura nu înviază sau reînviază, pentru că nu moare: plantele și animalele și peste tot, întreaga natură vie nu moare în răstimpul iernii, ci stă numai în amorțire. Trecerea dela iarnă la primăvară este un proces ce se petrece după legile naturii.

Ultimul cuvânt al lui Dumnezeu nu este numai desvoltare; ceea ce ne spune El e mult mai mare decât ceea ce ne spune natura: Făgăduința, mângăierea și legea Sa, după care conduce mersul vieții noastre, ultimul Său cuvânt, pentru noi este: Invierire, nu numai desvoltare!

* FOIȘOARA *

Ouăle de Paști

— Originea oului roșu în obiceiurile popoarelor. — Credințe despre originea ouălor roșii la români. —

În seria de „Studii și cercetări“, serie publicată de Academia Română, a apărut, la începutul anului curent, o prețioasă și temeinică lucrare, alcătuită de bine cunoscutul folklorist, dl Artur Gorovei, sub titlul: Ouăle de Paști, studiu de folklor.

Din interesanta carte, a dlui A. Gorovei, publicăm, la acest prilej, câteva rânduri privitoare la: originea oului roșu în obiceiurile popoarelor, și la credințele poporului român despre originea ouălor roșii.

Eată ce ne spune distinsul folklorist: „Religiile tuturor popoarelor au introdus oul roșu în ceremoniile cultului lor.

Egiptenii aveau un cult special, la echinoxul de primăvară — Paștele nostru — când ofereau ouă zeului creator; Persii aveau același obicei la serbătoarea anului nou, obiceiul despre care vorbește un călător chiar și pentru anul 1704, care spune că, de Anul Nou (20 Mai) Persii se felicitează dăruindu-și ouă în diferite culori.

Oul avea mare însemnătate și la Romani, cari făceau jertfe speciale cu ouă,

la serbătoarea echinoxului de primăvară, și la Scriitorii Ovidiu, Juvenal, Pliniu se pot găsi dovezi că ouăle acestea erau colorate.

Unele obiceiuri păgâne au trecut în religia creștină, acomodându-se cu dogmele ei. Datina oului roșu nu a putut să facă excepție; primii creștini l-au menținut, l-au lăsat moștenire, până în zilele noastre, tuturor popoarelor creștine, cari pun tradiția aceasta în legătură cu sângele — moartea și învierea — lui Isus Hristos, Creatorul lumii creștine, după cum primele popoare au considerat oul roșu ca simbol al creației Cosmosului.

Oul roșu a rămas, în cultul nostru, alături de crucea, ca simbol al biruinței contra diavolului.

Odată cu menținerea și întrebuițarea oului roșu, creștinii au introdus și colorarea roșie în cultul lor. Dacă papa dela Roma poartă mantie de purpură, Biserica noastră, care nu admite veșminte albe, ca la preoții catolici, în serviciul Bisericii, a adoptat colorarea roșie în odăjdii, iar anumite fețe bisericesti poartă, în semn de autoritate, brâu și culion de culoare roșie.

Acceptat de creștini, obiceiul ouălor roșii, în legătură cu sărbătorile primăverii dela păgâni, sărbători cari coincid cu Paștele creștinesc, era firesc lucru ca oul roșu să fie pus în concordanță cu sărbătoarea creștinească a Invierii Domnului Isus Hristos, și să se ajungă la concepția credinței

că ouăle roșii simbolizează sângele Mântuitorului, după cum rezultă din toate tradițiile despre originea lor, ceea ce se spune chiar în mod concret: „În jurul Gherlei e credința că ouăle roșii simbolizează sângele Mântuitorului“.

Credințele despre originea aceasta a ouălor roșii, sunt puse în legătură cu fiecare fază prin care a trecut viața lui Hristos, în timpul pe care-l sărbătorim creștinii, la Paști.

În județul Mehedinți se spune că în timp ce evreii duseseră pe Isus la Pilat, să fie judecat și osândit, și după ce judecătorul, spălându-se pe mâni, spusese că negăsind nici o vină asupra-i, nu-l poate condamna, evreii auzind, au cerut capul lui Isus, iar Pilat, întinzând mâna peste ei, a spus: „De voiți să uciideți un om nevinovat, păcatul să cadă asupra voastră“. O ploaie de pietre a căzut asupra capului lui Isus, și urlete grozave au răsunat. Dar, minune: toate pietrele s'au prefăcut în ouă roșii.

De atunci, în amintirea sângelui vărsat pentru omenire, popoarele aduc ca jertfă ouă roșii.

În Poșada-de-sus (Ardeal), cred oamenii că pe când îl duceau pe Domnul Hristos să-l răstignească, copiii jidovilor dădeau cu pietre după el; pietrele acelea însă toate se prefăcuseră în ouă roșii.

Pe când Simion mergea la câmp, având o pâine și ouă albe în traistă, l-a

ajuns Hristos ducându-și crucea în spate. Simion i-a dus-o până la ogorul lui, de unde i-a dat-o înapoi lui Hristos. Mai pe urmă, punându-se la masă, n'a mai găsit ce avea, ci în loc a găsit pâine și ouă roșii.

La Ruși, legenda aceasta sună așa: Pe când evreii duceau pe Hristos la răstignire, și el cădea sub greutatea crucii, un om care intrase în oraș, ducând un coșuleț cu ouă, l-a ajutat pe Hristos să-și ducă crucea. Când omul s'a întors la coșulețul cu ouă, a găsit numai ouă roșii (krasenk) și încondeiate (pisanki). Omul n'a mai dus ouă în piață, înțelegând semnul Domnului.

În satul Vașcău din Crișana, se spune că o femeie s'ar fi dus la un corifeu — unii spun că chiar la Pilat — să li deie iertare să scoboare pe Domnul de pe cruce, să-l îngroape, și i-ar fi dus ca cinste o corfă de ouă, care întinzându-le lui Pilat, la o clipă s'au făcut roșii. Atunci Pilat iar fi zis: „Nevinovat sunt de sângele acestuia; voi veți vedea“.

În Agrișteu (Târnava-mică) se spune că Iosif din Arimateia și cu Nicodim, cerând dela Pilat trupul Domnului spre înmormântare, patru copii au dus lui Pilat daruri, ouă roșii. De atunci creștinii înroșesc ouă, ca să facă bucurie copiilor la Invierea Domnului.

În Bucovina se povestește că, pe când era Isus răstignit pe cruce, Maica Domnului crezând că va îndupleca pe ji-

Aceasta este deosebirea dintre toate religiunile naturale și Evanghelia: Toată evlavia naturală se clădește pe desvoltare, pe când starea creștinească e întemeiată pe Înviere.

După legile naturii, opera și minunea lui Hristos s'au sfârșit atunci, când își plecă capul și muri. De aceea în acel moment a și încetat credința sf. Apostoli în Dascălul lor, pentru că nu se poate crede într'un mort. Însă sfatul și guvernarea lui Dumnezeu nu s'au isprăvit aici. Dumnezeu a înviat pe Hristos.

Ceeace am afirmat despre sfârșitul Mântuitorului, are valoare și cu privire la noi: Nici un proces de desvoltare nu poate clădi o punte peste moarte!

Dumnezeu este înviator al morților: aceasta e numele Lui și opera Sa de mântuire între oameni.

Isus era mort; dar Dumnezeu e viu, El învâluie cu iubirea Sa veșnică pe Fiul său, El L-a lăsat să moară, dar nu așa ca să-L uite. Mântuitorul trebuia să ia asupra Sa păcatele omenirii, să poarte vina lumii și să sfințească sentința de judecată al lui Dumnezeu; și tocmai prin aceasta rămâne El în buna plăcere a lui Dumnezeu și înfăptuiește opera Sa de împăcare și mântuire după voința Tatălui! De aceea Tatăl îl îndreaptă pe drumul crucii, însă merge cu El; îl duce în mormânt, dar îl deschide iarăși și Isus înviază.

Cu mâna plină de daruri și cu inima plină de bucurie de a da, — așa iese Hristos cel înviat, din mormânt, și vine și astăzi în mijlocul nostru. El stă înaintea porților larg deschise spre ceruri; ceeace are El, vrea să ne dea tuturor: Liberarea Sa din cătușele morții este desrobirea noastră, lumina Sa e lumina noastră, viața Sa omoară moartea noastră, Învierea Sa e învierea noastră a tuturor, viața Sa e viața noastră.

Praznicul luminat al Învierii Domnului nu aduce cu sine numai bucuria nesfârșită a biruinței vieții asupra morții, ci și datorită sfântă de-a răspunde, cu creștinească demnitate, la belșugul de daruri, pe care le revărsă asupra noastră Cel Înviat din morți...

Hristos ne dă viața Sa, și noi trebuie să-I dăm viața noastră; să răstignim în noi orice patimă și pornire necurată, ca pe ruinele lor să răsără podoaba virtuților creștine cu care să întâmpinăm pe Domnul în pragul Praznicului Învierii. Căci numai atunci ne vom putea bucura cu adevărat de cântarea care se desprinde azi de pe buzele tuturor:

„Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!”

C. I. Sârbu

Aprecieri obiective asupra unei cărți

Cartea părintelui Dr. D. Stăniloae, rectorul Academiei „Andreiane” despre: *Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*, apărută în „Seria teologică”, a fost salutată de critica românească cu elogii rar întâlnite.

Primirea, ce s'a făcut acestei cărți, nu se datorește faptului că ea s'ar încadra perfect în atmosfera de cultură bisericească actuală, ci pentru noutatea subiectului ce-l adăncește și pentru competența cu care autorul reabilitează o gândire curat ortodoxă, discreditată intenționat de teologia catolică apuseană.

Reproducem aici, fără alte comentarii, aprecierile asupra acestei cărți, cu scopul de-a naște în sufletul cetitorilor noștri interes pentru conținutul ei.

În primul rând amintim pe dl Nichifor Crainic, profesor la universitatea din București și scriitor de mare talent. DSA înregistrează cu frumose cuvinte apariția acestei lucrări, exprimându-se în felul următor („Gândirea”, Febr. 1938):

„Grigorie Palama e genialul teolog ortodox din veacul al XIV-lea, al cărui nume a rămas legat, în istoria Răsăritului, de extraordinara efervescență mistică a isihasmului. Momentul în care a trăit personalitatea și doctrina lui ne sunt actualizate de studiul recent apărut al colaboratorului nostru D. Stăniloae: *Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*.

Autorul, pe lângă însușirile de scriitor cunoscute din eseurile tipărite în revista noastră și din articolele de polemică și îndrumare din *Telegraful Român* și *Revista Teologică*, stăpânește deopotrivă disciplina istorică și dogmatică precum și limba greacă, fără de care atacarea unui subiect atât de dificil ar rămâne o simplă aventură. E dificil subiectul fiindcă gândirea lui Palama se mișcă în zone spirituale inaccesibile și atinge probleme teologice cum e aceea a harului divin, a naturii lui și a îndumnezeirii, adică probleme de care s'a izbit și s'a frânt însăși mintea excepțională a unui Blaise Pascal”. Dl prof. Crainic încheie în felul următor: „învățatul dela Sibiu, care a dăruit această bucurie, merită cele mai calde omagii”.

Dl profesor Șt. Bezdechi, dela universitatea din Cluj, se pronunță în felul următor asupra cărții pr. Stăniloae („Revista Teologică”, Anul XXVIII, nr. 3):

„Părintele Stăniloae a avut o idee fericită când s'a apucat să adăncească subiectul atât de actual al duelului dintre raționalism și mistică, ce formează, în câmpul spiritual, un fir roșu, pe care-l putem urmări în tot cursul evoluției spiri-

tului omenesc”. Iar mai departe: „Cu temeinică metodă, cu lux de argumente, cu o documentare solidă, bazată pe texte și pe codice inedite (păr. Stăniloae pare a fi un excelent cunoscător al limbii grecești bizantine), rectorul Academiei teologice din Sibiu ne lămurește prin câte lungi și grele peripecii a trecut această luptă, care a dus totuși la biruința lui Palama, canonizat mai târziu, biruință ce reprezintă păstrarea adevăratului spirit al ortodoxiei răsăritene.

Iată o carte ce ar trebui cunoscută de orice om care vrea să se țină în curent cu procesul marilor controverse spirituale, care pun pecetea lor și dau o orientare specifică unei anumite epoci”.

„Porunca Vremii”, în numărul de Duminecă, 10 Aprilie c., publică sub numele Mariana Ionescu, o elogioasă recenzie asupra acestei opere.

Autoarea o consideră ca o „valoroasă lucrare” care „împle un gol imens” în literatura noastră teologică.

„Apariția acestei valoroase lucrări, de o importanță considerabilă pentru teologia răsăriteană, este în același timp o glorie a teologiei românești. Prin pana sobră a părintelui Stăniloae — teolog de vastă cultură, atât de cunoscut din paginile „Gândirii” și din „Revista Teologică” — epoca glorioasă a isihasmului strălucește din nou, iar Sf. Grigorie Palama, acest profund gânditor răsăritean, este înfățișat în adevărata lui valoare”.

„Valoarea acestui studiu — a cărui apariție este o dată însemnată în teologia românească — reiese din greutatea subiectului tratat, din documentarea vastă și riguroasă științifică, din istoricitatea luminoasă a celor expuse, din obiectivitatea desăvârșită a autorului. Răspunzând unei inexorabile necesități, această lucrare de proporții și înfăptuiri mari, va da desigur rezultate tot atât de mari și de frumoase”.

Ne mărginim a da numai aceste trei păreri obiective asupra lucrării părintelui rector Stăniloae, pentru că ele sunt ale unor pricepuți cunoscători ai gândirii ortodoxe.

Preoțimea noastră poate cunoaște din aceste aprecieri elogioase pe autor — un preot adevărat, un suflet mereu în căutarea adevărului, o minte mereu urcată pe culmile celei mai înalte gândiri, — și cartea, o operă într'adevăr de mare valoare, care conține viața și cugetarea profundă a unui dintre sfinții bisericii noastre.

S'o citească deci, și chiar s'o recitească, cu luare aminte, căci din ea vor cunoaște adevărurile fundamentale ale credinței noastre ortodoxe. B.

Operile Sf. Părinți în românește

Când, în viitor, cineva va căuta să așeze timpul nostru în rafturile istoriei și se va ocupa de viața religioasă și culturală, la Români, după război, va trebui să cedeze loc de frunte acestor timpuri, cari, trăite în atmosfera binecuvântată a bisericii, s'au făcut vrednice de-a fi scrise cu litere de aur, în cartea neamului.

Căci într'adevăr: rar se întâlnesc, la vreun popor, progrese atât de considerabile pe terenul vieții religioase, într'un timp relativ scurt, ca la noi.

De o parte isvorăsc mereu ziare și reviste bisericești, cari duc sufletului setos slova bisericească, blândă, armonioasă și mulțumitoare; iar pe de altă parte, se observă o tot mai intensă preocupare a clerului și intelectualilor noștri spre problemele mai înalte ale teologiei.

Meritele pentru această preocupare creștinească, revin cu bună dreptate sf. noastre biserici, care a știut să ne ancorizeze sufletele în adevărurile netrecătoare ale ortodoxiei și veghează, mereu, ca această binecuvântată lucrare să nu fie împotmolită de noroiul puhoaielor năvălitoare.

Multă grijă a purtat această sf. biserică de sufletul credincioșilor săi, pe care mereu l-a îndrumat spre o viață mai activă și mai bogată în fapte duhovnicești.

Le-a dat astfel anii trecuți cel mai sigur îndreptar al vieții — *Biblia* — într'o frumoasă limbă bisericească și pe un preț popular, ca să ajungă în toate mâinile cari cerșesc cuvântul blând al lui Dumnezeu, iar acum ne trimite pe celalalt, tot atât de necesar pentru cârmuirea sufletului nostru sbuciumat, *sf. Tradiție* — o parte din ea cea mai importantă — monumentalele scrieri ale Sf. Părinți ai bisericii.

Trebuie să recunoaștem că opera pe care o întreprinde Sf. Sinod este cea mai mare din câte s'au realizat în biserica noastră în ultimile două secole.

După traducerea Sf. Scripturi, care la toate popoarele este un indicu de serios început de cultură și viață religioasă, traducerea acestei *sfinte biblioteci patristice* este semnul unei încadrări totale a unui neam în albia creștinismului.

Ce avânt va lua viața noastră religioasă sub imperiul acestor nesecate izvoare ale credinței, este ușor de presupus dacă ne dăm seama că la primul, la cuvântul Sf. Scripturi, adăugăm tezaurul credinței noastre, nevicat de timp, ci păstrat în puritatea sa inițială, după cum au statornicit Sf. Părinți ai primelor veacuri.

Acest tezaur patristic nu este cu totul necunoscut la noi. S'au tradus încă din veacurile trecute părți însemnate din Sf. Părinți, cari apoi, cu timpul, au fost reeditate și la cari s'au adăugat, în ultimul timp, altele noi.

Toate aceste traduceri s'au făcut în măsura în care li-s'a simțit nevoia imediată. Acum este vorba de o editare a *întregii* opere patristice. În felul acesta se poate cunoaște tot tezaurul duhovnicesc a sf. biserici, din care creștinul rămâne să culeagă roade mântuitoare de suflet.

În aceasta ar consta importanța uriașei lucrări de care suntem siguri că toți bunii creștini își vor da seama.

I-aș ruga totuși să gândească că opera aceasta, de multe zeci de volume, o adevărată bibliotecă, pentru a fi realizată cere multă muncă și mari sume de bani.

Cu munca s'au angajat multe forțe tinere cari cunosc limba greacă și latină, sub conducerea P. S. Irineu Mihăilescu, iar cu banii rămâne să se angajeze fiecare preot și bun creștin, care dorește să aibă, în casă, cât mai curând, pe acest doctor al sufletului creștinesc, pe care alte popoare l-au chemat în țara lor cu decenii înainte.

Și aceasta o putem face înscriindu-ne din timp ca abonați. Costul volumelor editate într'un an ar fi în jurul modestei sume de o mie lei, pe care cucernicii preoți și bunii noștri creștini suntem încredințați că-l vor da cu bucurie. B.

dovi să nu-l mai chinuiescă, li se duse o coșară plină cu ouă. Jidovii însă mai rău se întătară, și când Hristos le ceru apă, ei li deteră oțet și urzici. Maica Domnului puse coșarca la picioarele celui răstignit și începu a plânge. Sângele din ranelele Mântuitorului curgând peste ouă, le înroși, iar Hristos spuse celor de față ca de acum să facă și ei ouă roșii, întru amintirea răstignirii lui. După ce a înviat Hristos, Maica Domnului a făcut ouă roșii și pască, pe care le împărțea oamenilor ce întâlnea, spunându-le: „Hristos a înviat!”

În *Vascau* (Crișana) se spune că „o femeie s'a dus la Crucea Domnului, unde era răstignit, cu o corfă plină cu ouă; a pus-o lângă sfânta cruce, până a sărutat-o, și când a plecat, vântul a ridicat marama ce era pe deasupra ouălor, și ce i-a fost mult mirarea văzând toate ouăle roșii în corfă”.

În *Răcășdia* (Banat), ouăle roșii sunt pietrele pe care copii de școală, aduși de dascălii lor, le aruncau asupra lui Hristos, pe cruce.

Aceeași credință este și în *Vascau* (Crișana).

În *Ufalău* (Aiud), credința despre ouăle roșii este că mergând mironosițele

de dimineață să ungă trupul Domnului, aveau în coșuri ouă, și jumătate din acele s'au înroșit, jumătate nu, și îndată au văzut pe Domnul. După aceea au dat din ouăle roșii învățăcelilor, cari s'au mirat și le-au socotit drept semn despre Învierea Domnului.

În *Ardeal*, bătrânii spun că după ce a fost îngropat Hristos, o fată de jidov a spus că ea nu crede că va învia Isus, până ce nu se vor roși ouăle cele avea într'un coș pe cap, și atunci îndată s'au înroșit.

După o tradiție din *Vascau* (Crișana), ouăle roșii sunt lacrimile mironosițelor, care au stat la sfânta cruce sărutând-o și vărsând lacrimi, ce s'au prefăcut în ouă roșii, pe care copiii se îngrămădeau să le culeagă.

„Ca'n rai!” — Un jidovaș, care emigrase în Palestina, se întoarce după o lună, în orașul de unde plecase. Prietenii săi îl grămădesc cu întrebări. Te-ai întors? De ce?... Cum e acolo?... cum ai dus-o?

— Cum s'o duc... ca'n rai!

— Ce vorbești!

— Vă spun: ca'n rai! Am umblat gol, am mâncat mere, și m'a dat afară...

Răspuns. — Iată o lecție nimerită pentru cei ce fac paradă de idei „înaintate” și „moderne”, afișându-și necredința lor în Dumnezeu:

O persoană care ținea să răspândească acest fel de idei, fu internată de unăzi într'o clinică, așteptând să fie operată.

Văzând la capul patului său atârnată icoana Mântuitorului, bolnava spuse infirmierei care o îngrijea:

— Soro, ai bunățate, te rog, și ia de aici icoana asta cu Hristos, care nici decum nu se potrivește cu credințele mele...

— Regret că n'o pot lua, răspunse îngrijitoarea; căci d'oastră stați aici, între noi, în mod trecător; iar El stă pentru totdeauna.

„Tara Bârsei”, Nr. 3, pentru Mai — Iunie 1938, acum apărut, continuă interesanta contribuție „Din țara Oltului” *Însemnări vechi din biserici noi* de Valer Literat, un harnic cercetător al comorilor păstrate în sfintele lăcașuri. În același număr: un articol de A. A. Mureșanu, din trecutul sbuciumat al „Gazetei Transilvaniei”, și alte pagini de proză și versuri etc. Merituosă revistă dela Brașov merită, din partea publicului cetitor, atențiune și sprijin în măsură cu mult mai însemnată, decât i se dă în realitate.

Turing clubul României la Sibiu

În ultimii ani a început să prindă și în mijlocul societății românești sibieni gustul ieșirii în natură. Este adevărat că aceste puțin pretențioase evadări din atmosferă de oraș, al cărui centru de atracție este cafeneaua și restaurantul, nu dau dreptul să se spună că orașanul s'a convins de modul greșit în care își petrece timpul liber și de puerilele mijloace pe cari le folosește pentru a-și procura distracția. Până acolo încă sunt multe de făcut. Și totuși, pentru cine cunoaște natura și a ajuns s'o îndrăgească, și aceste semne sunt îmbucurătoare.

Se spune, că Românul este frate cu codrul. Da, țărănul român are conștiința strânsei sale legături cu codrul, însă intelectualul — înțelegând pe orașan — este foarte departe de ea. Excepțiile sunt mult prea puține.

Constatarea este destul de jalnică, dar nu însemnează că suntem condamnați a rămâne mereu străini de frumusețile pure pe care ni le oferă din belșug Dumnezeu în împărăția necuvântătoare a naturii. Căci, nimic nu poate fi mai încântător ca priveliștea pe care o îmbie o zi scăldată în soare din vârful unui pisc de munte. Cu ce se poate compara în decor și armonie o coastă de pădure cu frunza-i îngălbenită în zilele de toamnă? Nici cel mai iscusit artist nu este în stare a prinde pe pânză acele multiple variații ale brunului dulce și armonios. Ici mesteacănul, alături fagul, lângă el stejarul, colo frasinul, fiecare cu nuanța lui distinctă și, fără să contrasteze disarmonios, deodată se înalță verdele veșnic al bradului falnic. Totul e dulce, e frumos, e îmbătător.

Pierdut în inima pădurilor sau hoinar pe coastele munților pleșuvi, experiezi nemărginitul Aceluia care prin cuvânt le-a adus pe toate dintru neființă într-o ființă. Acolo sus, departe de grijile trecătoare ale lumii, rupt din vânsalea de-atâtea ori fără rost a vieții, ești numai tu și Creatorul; Il simți, parecă Il vezi, îți este aproape. Sufletul ți se luminează și te încălzește sentimentul siguranței că El este cu tine. Coplesit de atâtea mister, te cobori în tine și trăiești. În oglinda strălucitoare a iezерului se coboară cerul și umbra ta îți grăește despre micimea ființii tale.

Ce poate fi mai educativ și mai înălțător pentru om ca cea din urmă reflexiune pe cari ți-o stârnește majestatea muntelui și cu ce se poate asemăna în adâncime sentimentul crescut din încântarea frumuseților lui? Intors la programul ocupațiilor, te simți mai ușurat, puterile și râvna de muncă ți s'au dublat, sufletu-ți freacă ca frunza; te-ai schimbat, ai devenit mai bun. Faptul că ai găsit pe Dumnezeu în natură, ți-a dat siguranța că ești mai mult al Lui.

Desigur cam astfel au gândit și-au simțit cei câțiva intelectuali români din Sibiu când au luat inițiativa să înființeze secția locală a Turing Clubului României.

În 10 Aprilie cor. s'a întrunit prima adunare generală de constituire a secției, la care a participat în număr mare românii ce au aderat la această înființare. Desbaterele au fost conduse de președ. asociației centrale, dl Ing. Alex. Ștefănescu, venit din București cu alți câțiva d-ni din comitetul central, pentru a felicita inițiativa și a pune temelie secției.

Scopul ce se urmărește este organizarea serioasă a turismului în regiune, prin clădirea câtorva case confortabile de adăpost în munții Făgărașului și ai Sibiului, deschiderea de noi poteci, marcaje, etc... În felul acesta se oferă pe deoparte posibilități civilizate de mișcare alpinistilor existenți și pe de altă parte se stimulează marele public românesc la exploatarea pitorescului unic al munților noștri.

În chip provizoriu s'a constituit următorul comitet, însărcinat cu pregătirea lucrărilor de început: președ. dl Ing. Alex. Ștefănescu, vicepreșed. dl Traian Suciu (Sibianul), secretari d-nii: R. Elecheșiu și Dr. Traian Ivan, casier dl Aurel Boieriu; membrii în comitet d-nii: Col. Savu, Dr.

Ioan Cosma, Coriolan Moșoiu, Dr. Traian Moga, Ing. Ioan Missir, Traian Nicola; cenzori d-nii: Ilie Oltean, Nic. Lungociu, Lazar Cornel. Președinția de onoare a fost dată dlui comandant al Corpului VII Armată, general Oprescu.

Fie ca acest început să primească binecuvântarea lui Dumnezeu, iar noi îi urăm prosperitate deplină. **A. Popa**

Adevărata educație se întemeiază pe religie. Așa a declarat Prea Sfințitul Episcop Nicolae Colan, Ministrul Educației naționale și al Cultelor și Artelor, la consfătuirea pe care a ținut-o în 13 I. c. cu inspectorii și revizorii învățământului primar din întreaga țară. Tot atunci P. S. Sa a insistat asupra necesității și utilității conlucrării armonice a învățătorilor cu reprezentanții Bisericii. Cum spuneam: respirăm un aer proaspăt! **(m.)**

Un eveniment literar teologic. Se știe ce secetă bântue în literatura exegetică ortodoxă românească. Ne lipsește și minimumul necesar, adică barem câte un comentariu temeinic la fiecare carte a Sfintei Scripturi. Trebuința lucrărilor de genul acesta se resimte cu atât mai dureros cu cât preotul de astăzi este obligat să ia atitudine față de atâtea nechemări cari tâlcuiesc cuvântul dumnezeiesc după cum îi taie capul, cu ignorarea totală a celor mai elementare reguli ermeneutice și fără nici o pregătire serioasă. În afară de asta, ideal ar fi ca preotul care citește Sf. Scriptură — lucru pe care presupunem că-l face fiecare — să pună alături comentariul cărții respective și să-l răsfoiască la tot pasul, pentru că numai în chipul acesta va putea să adăncească cuvântul dumnezeiesc atâtea cât trebuie.

Așa fiind, e dela sine n'nteles că orice comentariu al Sf. Scripturi care apare în românește ne bucură sincer. Dacă mai e și bun, atunci ne bucură îndoit. E cazul tuturor lucrărilor pe cari ni le dăruiește — cu o râvnă și cu un prestigiu demn de stralucita tradiție culturală a verhovnicei școalelor noastre de Teologie — învățatul Profesor dela Facultatea teologică din Cernăuți, Domnul **Dr. Vasile Gheorghiu**. Domnia Sa a făcut să apară, în pragul Învierii Domnului din anul acesta, a doua ediție a lucrării **Epistola către Romani a Sfântului apostol Paul** (introducere, traducere și comentariu).

Față de prima ediție, care s'a epuizat de mult, aceasta se prezintă complect refăcută și mult adăugată. Într'un volum impunător și dens, de aproape patru sute de pagini, veneratul autor spune ultimul cuvânt în toate chestiunile privitoare la înțelegerea exactă a celei mai importante epistole pauline. Îl spune cu temei, cu competență și cu argumente optime. Problemele mai dificile sunt amplu deslușite, după o metodă norocoasă pe care ne pare bine că tocmai decanul teologilor ortodocși români o împământenește și la noi, în excursă bine întocmită. Marele merit al acestui comentariu e că în el vorbește sf. Apostol Pavel. Mulți exegeți moderni săvârșesc greșala de neiertat că substituie propriile lor gânduri, gândurilor Apostolului. E de prisos să mai spunem că Domnul Profesor Dr. V. Gheorghiu refuză tovarășia acestora.

Rezervându-ne plăcerea să revenim asupra acestei opere valoroase, o recomandăm preoților noștri spre grabnică ispitire, cu toată căldura. Să nu se uite că-i vorba de o tâlcuire a epistolei către Romani, pe care înțelepți ca sf. Ioan Hristosom o citeau de mai multe ori pe săptămână.

Cartea costă 250 Lei și se poate comanda fie la Librăria noastră arhidiecezană, fie direct la autor, în Cernăuți, str. Mitropolitul Vladimir nr. 9. **(m.)**

Un decret lege semnat zilele acestea, desființează pe ziua de 1 Iulie 1938 școlile normale din 16 orașe, între care se găsesc și următoarele: Abrudul, Făgărașul, Năsăudul și Șimleul-Silvaniei. (Dacă în locul celor desființate s'ar ridica altfel de școli, orașele n'ar fi păgubite).

Probleme-Recensii-Comentarii

Spiritualitatea revistei Gândirea. Adeseori am însemnat în rândurile Telegrafului Român marea contribuție ce o aduce revista «Gândirea» pentru spiritualitatea românească. De data aceasta ne oprim asupra studiilor ce le cuprinde numărul de pe luna Aprilie. Ele oferă cititorului un bogat conținut de gândire și trăire spirituală.

Ne oprim asupra studiului dlui profesor N. Crainic «Spiritul autohton» și a Păr. Dr. D. Stăniloae «Cuvântul și mistica iubirii».

Cuvântul «Autohton» are mai multe sensuri. Însemnează mai întâi «pământ propriu», însemnează apoi «cetate proprie», și o ultimă însemnare «neam propriu și tot ce se resfrânge din lumina geniului său particular».

Această din urmă determinare a cuvântului «Autohton», are un sens cu mult mai adânc și spiritual, decât celelalte două. «Autohton» e o profundă rezonanță istorică; e o moștenire cu rădăcini sufletești în pământul țării. «Mormintele bătrâne» mențin legătura cu pământul țării și-i dau acesteia «prestigiul sacru de patrie».

Statul nu este numai «un conglomerat omenesc» căci atunci n'ar avea decât o semnificație pur biologică, ci este o personalitate etnică. Această personalitate etnică și-o formează statul prin depășirea stadiului de natură și prin creația culturii. Numai prin cultură un stat ajunge la cunoașterea integrală de sine însuși, la lămurirea destinului său propriu, și la o finalitate de viață. Statul trebuie să aibă conștiința «unei destinații superioare». La aceasta se ajunge numai prin creația culturii. Cultura este însăși «temelia statului».

Ea dă conținut memoriei neamului și «revelează ce e latent în sufletul lui, ea transformă în idei forțe patrimoniul comun și anticipează în forme ideale aspirațiile și posibilitățile viitoare».

Cultura este națională «în măsura în care exprimă complexul de proprietăți autohtone». Fără cultură popoarele decad.

Studiul Păr. Dr. D. Stăniloae ia atitudine față de teza teologiei dialectice, potrivit căreia întreg «creștinismul constă în comunicare și primire de «cuvânt» dumnezeiesc. Așa de departe merg acești teologi dialecticieni, încât ajung să nege divinitatea Mântuitorului, afirmând că El este numai gura prin care se comunică cuvântul dumnezeiesc. Consecințele acestei teze, atât de greșite, sunt grave pentru spiritualitatea creștină. Se neagă orice străduință omenească de trăire cu Hristos, deci mistica creștină. «Revelația în Isus Hristos nu mai este «străbaterea unei lumi noi în timp, ci comunicarea unui adevăr care se adresează cunoașterii omului». Față de acest intelectualism exagerat al teologiei dialectice, autorul studiului expune doctrina cea adevărată.

Poate exista cuvântul rostul de o persoană către altă persoană care să nu cuprindă decât sensuri pure? A admite că se pot comunica numai sensuri pure cari să se adreseze numai înțelegerii omenești, cum zic teologii dialecticieni, însemnează a nega viața psihică a persoanei. Orice comunicare de cuvinte grăite de o persoană altei persoane este împreună cu «atitudinile» persoanei. Este angajată în primul rând voința vorbitorului și pe lângă aceasta și pasiunea sau interesul celui ce vorbește. Mântuitorul s'a întrupat nu ca să ne arate sensuri, ci ca să ne arate iubirea Tatălui Său. «Mai ales jertfa Lui de pe Cruce nu poate fi interpretată ca adusă numai pentru a ne învăța un anumit sens», ci precum Insuși spune: «Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are ca viața lui să și-o pue pentru prieteni» (Ev. 10, 15, 13). Nu pentru a ne arăta anumite sensuri, ci pentru iubirea Sa nemărginită față de lume s'a întrupat Hristos.

Iubirea, pe care a arătat-o Hristos lumii și prin care El continuă să stea în legătură cu lumea, creiază mistica creștină. Pentru iubirea creștină «nu există spațiu și graniți de izolare a eurilor». «Ea însemnează în primul rând deschiderea eului propriu ca să vadă și să primească conținutul altor euri».

Prin iubire ne mântuim și nu prin sensuri. «Iubirea e medicul care unește pe oameni cu Dumnezeu și întreolaltă, deaceia ea realizează prin excelență stările mistice». Dumnezeu nu poate fi aflat prin eforturile omenești, fără ajutorul dat de Mântuitorul. Orice mistică care ocolește pe Hristos este o iluzie. Din expunerea așa de clară a Păr. Dr. D. Stăniloae se vede adevărul creștin nefalsificat de mintea omenească.

Acestea sunt câteva idei scoase din cele două studii. Afară de acestea, ele cuprind și alte idei ce sunt în stare să înalțe sufletul. Prin astfel de studii revista «Gândirea» se menține pe o linie de înaltă spiritualitate creștină. **D. P.**

Conferințe religioase. «Frăția Ortodoxă Română» în colaborare cu «Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române», secțiile Sibiu, au organizat în timpul marelui Post al Sf. Paști o serie de conferințe religioase, ce s'au ținut în Aula Academiei teologice Andreiane. Însemnăm faptul acesta cu vie satisfacție pentru că, el ne dovedește atenția deosebită ce o arată unele persoane, preoți și mireni deopotrivă, educației religioase. În fața unui public ales conferențiarilor, al căror nume îl pomenim mai jos, au dezvoltat subiecte deosebit de instructive pentru viața sufletească a creștinului bun.

Marți, în 15 Martie, dl prof. T. Cucuian a vorbit despre: «Principii de știință și religie». D-sa folosindu-se de datele științei celei mai exacte, care este matematica, a verificat încă odată adevărul, recunoscut de toți adevărații oameni de știință, că între aceasta și religie nu există o contradicție.

Marți, 22 Martie, pâr. prof. Aurel Nanu a vorbit cu mult suflet despre «Viața primilor creștini». După conferință s'a rulat filmul religios «Tarcisus».

Marți, 29 Martie, dl prof. Nicolae Grosu a vorbit despre «Creștinism și filosofie». D-sa a arătat într-o bogată conferință raportul ce există între creștinism și filosofie, demonstrând totodată că filosofia cea adevărată este cuprinsă în Sf. Evanghelii.

Aceste conferințe au fost ascultate cu viu interes de publicul auditor. Ele au fost însoțite de cântări și declamări ale studenților dela Academia teologică, sub conducerea dlui profesor Petru Gherman și ale Școlii normale de băieți și fete, sub conducerea dlui profesor Gh. Șoima.

«Frăția Ortodoxă Română» și «Societatea Femeilor Ortodoxe» și-au împlinit și de data aceasta misiunea.

Conferințe preoțești. — Vineri, în 8 I. c., toți preoții din protopopiatul Săliște s'au mărturisit duhovnicilor acestui tract, Cucernicilor lor Pr. Al. Vlad și I. Iosof. Tainei Sf. Mărturisiri i-a premers la ora 9 a. m. slujirea în sobor a liturghiei «înainte sfințite», cu care prilej a predicat pâr. I. Bărbat din Aciliu despre Pocăință și Sf. Cuminecătură.

În cancelaria școlii primare s'a ținut apoi o conferință preoțească, a cărei ședință a fost deschisă prin cuvântul părintelui prot. Dr. Dumitru Borcia, care a spus între altele: Cucernicii preoți să vegheze mereu la posturile lor pentruca Biserica să fie scutită de tulburări, neînțelegeri și lupte, cari nu duc decât la ură și desbinare. Credințioșii tuturor comunităților trebuie să

trăiască în iubire și bună înțelegere ca niște fii ai aceluiasi Părinte.

Părintele I. Isacu din Săliște citește o reușită lucrare, în care a scos la iveală și analizat temeinic învățăturile din Molitvelnic în legătură cu felul cum trebuie făcută Sf. Mărturisire. Actualitatea lucrării o face cu atât mai binevenită.

Urmează meditația p. Octavian Flucș din Săcel, care se cufundă în misterul Sf. Împărtășiri, relevând efectele binefăcătoare ce le are asupra sufletului și a trupului credinciosului. Cuvintele elogioase cu care a fost răsplătit, sunt dovada deplinei reușite a acestei meditații.

În aceeași atmosferă duhovnicească s'a luat la sfârșit o masă frățască. I. F.

— Preoțimea ort. rom. din tractul Mediaș s'a întrunit în conferință de primăvară în ziua de 30 Martie a. c. în orașul Mediaș.

La ora 8 s'a servit Utrenia de P. C. Sa Părintele I. Crăciun înconjurat de preoții: Ch. Marcu, I. Popoviciu. La sfârșitul Utreniei și-a citit meditația părintele N. Bălăban. A urmat apoi mărturisirea preoților și a credincioșilor.

La ora 9'30 s'a început slujba sf. Liturghii înaintea sfinților, servită de aceiași preoți. Răspunsurile au fost date de preoți. Meditația înainte de împărtășire a citit-o părintele Ch. Marcu.

Trecând la sediul protopopesc, părintele protopop printr-o frumoasă cuvântare declară ședința deschisă. A spus: „În actualele împrejurări de viață, preoțimea fiind deslegată de obligațiunile pe care le-au avut unii față de conducătorii vremelnici ai vieții publice, în urma dispozițiilor din noua Constituție este îndrumată a se dedica mai cu dinadins misiunii sale de propoveditoare a evangheliceștilor învățături. Pentru ca opera de educație morală, socială și națională să poată fi realizată, se cere preotului în primul rând să fie el însuși un adevărat învățător și educator și să premeargă cu bun exemplu în toate acțiunile sale”.

Preoții: D. Filimon, T. Holerga. N. Bălăban au citit rapoartele despre activitatea cercurilor religioase din anul 1937.

P. M. Maier a citit raportul despre activitatea preoților din tractul Mediașului în cadrele despărțământului, în decursul anului 1937.

Preoții: I. Morariu și R. Gheaja au citit lucrarea: Inițiative de organizare pentru promovarea vieții religioase și culturale în cuprinsul despărțământului și pentru propășirea Asociației.

O vie discuție s'a ivit când s'a vorbit despre Asociația religioasă „Oastea Domnului”, recunoscută de Sf. Sinod ca cel mai bun mijloc de a propaga evanghelia Domnului în sufletul poporului nostru credincios. Preoții: Ch. Marcu, I. Popovici și M. Maier au spus cuvinte frumoase despre „Oastea Domnului”. Pr. M. M.

Cerc preoțesc. — Preoțimea cercului II Târnava, continuându-și activitatea întrelăsată deodată cu Nașterea Domnului, și-a ținut conferința în parohia Suplac Duminecă în 3 Aprilie c.

În aceeași zi a avut loc și conferința culturală a învățătorilor din cerc, sub președinția dlui director Cornel Moldovan.

La serviciul divin al sfintei liturghii în fața bisericii arhipline, fiind prezenți și toți învățătorii cercului în număr de peste 20, a predicat părintele A. Marcoviciu despre post și rugăciune în lumina Istoriei românești.

După masă a avut loc în școala primară o serbare școlară cu program bogat, condusă de către dl și dna inv. Flăvilă în cadrele căreia a conferențiat dl inv. Marcu, desvoldând tema: „Minunile vremii noastre”. Terminată fiind serbarea, pentru reușita căreia s'au exprimat ostentiv feliicitări și laude binemeritate, părintele local Traian Popa a mulțumit preoțimii prezente,

cât și dlor învățători pentru toată truda și oboseala jertfită pentru înălțarea sufletescă a poporului său, invitând totodată asistența la serviciul vecerniei. Apostolatul preoțesc împreună de astă dată cu cel laic, s'a terminat în lăcașul Domnului cu predica p. Ieronim Stângaci, care a fost un luminos epilog al zilei sfințite exclusiv cu gânduri creștinești și românești.

Pr. A. Marcoviciu

Problema cărților pentru învățământul religios primar. — În sufletul obștii dreptcredincioase s'a desvoldat dorul pentru o mai temeinică pătrundere a adevărilor religioase.

Așa, vom întâlni oameni bogați în ani, cari deși bătrâni, s'au nevoit cu sârguință și au descifrat semnele tiparului pentru a-și astâmpăra setea religioasă.

Gustul pentru citire, îndeosebi pentru citirea cărților cu caracter religios și moral, trebuie cultivat începând din școala primară.

Cartea de bază pentru această misiune este Sfânta Scriptură. Să nu lipsească Biblia nici odată dela ora de religie, ea să dea autoritate învățăturilor.

Să căutăm a familiariza școlarii cu Sfânta Carte, să le altoim în suflute deprinderea de a o deschide cât mai des.

Cu rol secundar pentru învățământul religios se adaugă manualul de citire.

El este menit să ajute pe elev în fixarea cunoștințelor, îndeosebi a detaliilor și având rol preponderant la repetiții.

Cartea de citire pe care o folosesc copii în școala primară, cuprinde materialul de învățământ pentru toate studiile.

În expunerea materialului religios se pare că deviza a fost: economie la text, cât mai puține rânduri. Într'adevăr, lecțiile la acest studiu constau din frânturi de texte biblice și un fel de povestire subiectivă.

Materia învățământului religios nu este redată cu nota ei spirituală, nici cu duhul moralizator și uneori nici cu obiectivitatea trebuitoare.

Paginile cărții transpiră o răceală și sânt departe de a impresiona tinerețea.

Despre aceste lacune se poate convinge ori cine citind un manual din cele multe care s'au scris pentru școala primară.

Dacă aritmetica, geografia etc. se bucură de privilegiul de a avea manual separat, atunci pentru care motiv învățământul religios n'ar avea dreptul să fie adunat într'un volum și să fie redat unitar, cu apropiere față de sufletul copilului pentru a-i desvolda gustul de citire a cărților religioase.

Pr. Gheorghe Șerbu.

Nr. 4595/1938.

Publicațiune

În ziua de 6 Mai a. c. ora 10 a. m. se va ține în cancelaria Arhiepiscopiei ortodoxe în Sibiu, Strada Mitropoliei 32 licitație cu oferte închise pentru darea în întreprindere a continuării lucrărilor de construcție a Școlii normale „Andrei Șaguna” din Sibiu, și anume:

1. Lucrări de arhitectură.
2. Montarea aparatelor sanitare, a cazanelor, radiatoarelor etc. puse la dispoziție de Arhiepiscopie.

3. Furnizarea și montarea corpurilor de lumină electrică.

4. Instalația de gaz metan cu aparatele de ars.

Ofertele se vor depune separat pentru fiecare categorie de lucrări mai sus înșirate.

Garanția ce se va depune este de 10%, asupra valorii ofertei, în efecte de stat.

Planurile, devizurile și caietul de sarcini se pot consulta zilnic numai în cancelaria Arhiepiscopiei ort. în Sibiu.

Consiliul arhiepiscopesc își rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanți. Sibiu, la 13 Aprilie 1938.

PELERINAJ RELIGIOS, la sf. mănăstire Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus, se va face și anul acesta în VINEREA din 29 Aprilie c., la Izvorul Tămăduirii. Cucernicii credincioși ai sf. noastre biserici sunt invitați a lua parte la serviciul divin dela mănăstire care va fi săvârșit de însuși I. P. S. Sa MITROPOLITUL NICOLAE, înconjurat de clerul mitropolitan.

O CARTE DE MARE VALOARE. De sub teacurile Tipografiei noastre arhidiecezane a apărut în „Seria Didactică” cartea dlui GH. TULBURE, despre: MITROPOLITUL ANDREIU ȘAGUNA: opera literară, scrieri pastorale, circuli școlare, diverse. Cartea, într'o extensiune de aproape 500 pagini, ne prezintă întreagă opera culturală a marelui nostru mitropolit. Costul: 170 Lei broșat, 220 Lei frumos legat.

Se poate comanda dela P. Ven. Consiliu Arhiepiscopesc și la Librăria Arhidiecezană.

INFORMAȚIUNI

HRISTOS A ÎNVIAT. Cu acest salut al creștinului ortodox întâmpinăm pe iubii cetitori, dorindu-le de ziua Învierii Mântuitorului multă sănătate și duhovnicească bucurie, progres în toate cele bune și folositoare lor și neamului românesc.

Conferință. Aflăm că dl profesor I. Lupaș dela universitatea din Cluj, fiind invitat la universitatea din Bratislava să țină o conferință istorică, va vorbi în ziua de 2 Maiu c. despre cel dintâi umanist român, sibianul Nicolae Olahus, decedat în Bratislava, la 1568.

Consiliul parohial ortodox român din comuna Aciliu (Sibiu) invită și pe această cale pe toți bunii creștini la sfințirea bisericilor lor, care se va săvârși în ziua de 26 Aprilie (a treia zi de Paști) de către I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului.

Duminecă, în 17 Aprilie c. s'a sfințit la Sighet capela amenajată — până la construirea viitoare catedrale vlădicești din acel oraș — în palatul episcopal. Sfințirea capelei a săvârșit-o P. S. Parthenie episcop al Armatei, asistat de un sobor numeros de preoți.

Moții au câștigat. După 13 ani de calvar, ciubărării dela poalele muntelui Vlădeasa și-au câpătat drepturile de proprietari, asupra locurilor de pădure, care au fost în mâinile lui Tichler Mohr. Curtea de Apel Cluj s'a pronunțat ca: domeniul Tichler Mohr să rămână expropriat total și definitiv în favoarea moților.

Prin aceasta, calvarul celor 10 comune moțești, a luat sfârșit după 13 ani și zorile învierii din impilare vor răsări la orizontul vieții oropsiților moți.

Nu se permite jidovilor din Germania, acum nici celor din Austria, să pună steagul național pe casele lor. Pentru că zic germanii, — jidovul nu pune steagul din dragoste de țară, ci din speculă, să fie praf în ochii lumii; în fapt, mai bucuros i-ar da foc..

ȘTIRI LOCALE

Răscumpărarea felicitărilor de ziua onomastică. Dl Dr. George Măcelariu, avocat, își rescumpără felicitările de ziua onomastică cu Lei 250 — dăruind fondului Nicolae Cristea pentru monumentele bărbăților binemeritați ai clasei meseriașilor, administrat de Reuniunea meseriașilor români din Sibiu.

Dela „Reuniunea meseriașilor români din Sibiu”. Dl Ilie Măcelariu, proprietar dăruiește 500 lei din prilejul parastasului pentru Eleftera N. Cristea și dl Dr. George Măcelariu, avocat dăruiește Lei 300 — în loc de felicitări în anul 1938, fondului Nicolae Cristea pentru monumentele bărbăților binemeritați ai clasei meseriașilor români. — Pentru primos mulțumeste:

Comitetul.

CARTI ȘI REVISTE

„Viața Ilustrată” a apărut pentru luna lui Aprilie c., având în frunte: *Cuvânt pentru Vinerea Mare*, scris de P. S. Episcop Nicolae Colan, directorul revistei. Proză, versuri și numeroase ilustrații fac din această publicație cea mai bună revistă de familie, — o revistă care, în schimbul unui prea modest abonament, „duce în casa românului lumină pentru suflet și desfătare pentru ochi”.

Administrația revistei este în Cluj, Librăria Eparhială, Piața Cuza Vodă 6.

Tribunalul Sibiu, Secția I-a

Dos. P. J. 2991—1937

Extract

Tribunalul Sibiu, Secția I-a pe baza statutelor aprobate de Oficiul Național de Turism cu ordinul Nr. 193 din 13 Ianuarie 1938, a acordat personalitatea juridică prin sentința Nr. 33 din 4 Martie 1938 Asociației de Turism „Brădetul” din Sibiu, constituită la data de 5 Noiembrie 1937 având de scop de a înlesni membrilor săi vizitarea regiunilor de munte ale comunei Sibiel și a organiza turismul în munții Carpați cu următorul comitet de direcție: Președinte: Ștefan Petra; Membrii: Ilie Mușiu, director Prefectură, Gh. Salomie, Nicolae Bembea, Dr. Nicolae Petra. Cenzori: Alex. Baci, Ioan Dogar și Constantin Steiger cu toții din orașul Sibiu.

Sibiu 2 Aprilie 1938.

1—1 (9)

Grefier: I. TÂNĂSESCU

Cu începere dela 5 Maiu 1938, vizitați cu cea mai mare încredere Prima postăvarie românească din Sibiu

Ilie Banea

Strada Regina Maria Nr. 16.

Unde veți găsi un bogat asortiment în tot felul de stofe pentru domni și dame, precum stofe pentru uniforme militare și școlare, cu prețurile cele mai convenabile. (10) 1—1

O singură încercare Vă va convinge!

Au apărut următoarele compoziții muzicale de Timotei Popovici:

1. Cântările liturgiei

pentru voci mixte
ediție nouă primenită și îmbogățită. Un exemplar legat frumos Lei 200—

2. Cântările liturgiei

pentru 3 voci egale
ediția V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100—
De vânzare la Librăria Arhidiecezană Sibiu

ANUNȚ

Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea Librăriei și Tipografiei arhidiecezane, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești, să se procure dela Tipografia și Librăria arhidiecezană.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopesc